

Ивана Ђокић,*
Докторанд Правног факултета,
Универзитет у Нишу

ПРЕГЛЕДНИ НАУЧНИ РАД
10.5937/zrpfno-28229

UDK: 347.61/.64(470)
Раđ примљен: 01.09.2020.
Раđ прихваћен: 25.10.2020.

ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КОНТИНУИТЕТА ПОРОДИЧНОПРАВНЕ ЗАШТИТЕ ПОСЛЕ ОТВАРАЊА НАСЛЕЂА ЈЕДНОГ ЛИЦА У РУСКОМ ПРАВУ

Апстракт: Предмет пажње аутора у раду јесте обезбеђивање континуитета породичноправне заштите оних субјеката који су радно неспособни, а које је оставилац за живота издржавао, одговарајућим наследноправним механизмима. Кроз призму актуелне наследноправне регулативе Руске Федерације, становишта заступаних у руској правој књижевности и јудикатуре, настојаћемо да укажемо да се континуитет породичноправне заштите радно неспособних лица која је оставилац издржавао може ефикасно обезбедити путем наследноправне универзалне сукцесије.

Кључне речи: наслеђивање, радна неспособност, издржавање, заједница живота.

1. Увод

Установа наслеђивања у савременом руском праву уређена је одредбама треће главе Грађанског кодекса Руске Федерације.¹ Одредбе кодекса којима је уређено интестатско наслеђивање примењују се само уколико оставилац за живота није сачинио завештање којим је распоредио своју имовину на жељен начин.² Према слову Законика, наследници који стичу заоставштину оставиоца под условима и на начин одређен законом јесу

---

* evtimovivana@yahoo.com

1 Часть 3 Гражданский Кодекс Российской Федерации от 30. 11. 1994 N 51-ФЗ (ред. от 03. 08. 2018, с изм. от 03. 07. 2019) (с изм. и доп., вступ. в силу с 01. 06. 2019). У продужетку рада, за Грађански законик Руске Федерације, употребљаваћемо скраћеницу ГКРФ.

2 Чл. 1111 ГКРФ.

његови универзални сукцесори. На њих прелазе сва наслеђивању подобна права и обавезе.³

Анализирајући одредбе ГКРФ којима је уређено законско наслеђивање може се закључити да је установа наслеђивања нормирана искључиво у складу са начелом наследноправне универзалне сукцесије. Осим тога, у поступку правног моделирања установе наслеђивања, руски законописац је применио и начело специјалности у наслеђивању, о чему сведоче одредбе ГКРФ које регулишу наслеђивање одређених врста ствари и права.⁴

Поред наведеног, ваља споменути да ГКРФ нису предвиђени случајеви стицања права из заоставштине, по правилу, без одговорности за обавезе оставиоца, који за извор имају законску одредбу. Могли бисмо рећи да је то уједно и једна специфичност савременог руског наследног права. Она га издваја и чини посебним у односу на већину савремених правних система, у којима је наследноправним одредбама, упоредо са наследноправном универзалном сукцесијом, нормирана и наследноправна сингуларна сукцесија на основу закона.

Како је већ речено у фокусу нашег истраживања је питање обезбеђивања континуитета породичноправне заштите одговарајућим наследноправним механизмима. Отуда ћемо настојати да, кроз призму одредаба којима је стипулисано право законског и нужног наслеђивања у корист сродника које је оставилац за живота издржавао и других лица која су била издржавана од стране оставиоца руске правне књижевности и становишта судова Руске Федерације, укажемо нашем законописцу да обезбеђивање континуитета породичноправне заштите путем наследноправних механизма није непознаница у савременом руском наследном праву. Осим тога, указаћемо и да континуитет породичноправне заштите може ефикасно бити обезбеђен путем наследноправне универзалне сукцесије.

2. Право радно неспособних потенцијалних законских наследника и других издржаваних лица на наслеђивање

Одредбама чл. 1148, ст. 1 ГКРФ, предвиђено је да сродници као потенцијални законски наследници наведени у чл. 1143–1145 ГКРФ, који су радно неспособни на дан отварања наслеђа и који не улазе у круг наследника који се, у конкретном случају, позивају на наслеђе, наслеђују на основу закона заједно и равноправно са наследницима тог наследног реда. Ово,

---

3 Чл. 1110, ст. 1 ГКРФ.

4 Глава 65 ГКРФ (Наследование отдельных видов имущества).

под условом да их је оставилац годину дана до своје смрти издржавао, независно од тога да ли су живели са оставиоцем или нису.⁵

Осим тога, словом чл. 1148, ст. 2 ГКРФ, стипулисано је да право наслеђивања припада и било ком лицу које није сродник оставиоца које је радно неспособно, под условом да је живело заједно са оставиоцем и било издржавано од стране оставиоца не мање од годину дана до оставиоцеве смрти.⁶ Истим чланом је нормирано да уколико оставилац нема ниједног од законских наследника из чл. 1142–1145 ГКРФ, субјекти из чл. 1148, ст. 2 ГКРФ наслеђују у осмом наследном реду целокупну заоставштину оставиоца.⁷

Анализирајући одредбе чл. 1148 ГКРФ, запажамо да су чињенице радна неспособност и издржавање правно релевантне чињенице, које у садејству остварују одлучујући утицај на конструкцију законског наследног реда.

Последица такве нормативне конструкције, судећи не само према садржини ове одредбе већ и према становишту руске судске праксе, огледа се у могућности да се и ванбрачни партнер оставиоца може позвати на наслеђе, и стећи удео у заоставштини оставиоца равноправно са наследницима који редовно наслеђују или стећи заоставштину оставиоца у целини.⁸

2.1. О конкретизацији појма „радна неспособност”, квантитету и квалитету чињеног издржавања

Када је реч о појму радна неспособност (*нетрудоспособность*), ваља указати да се руски законописац није бавио његовом конкретизацијом. Осим тога, руски законописац не говори каквих квалитета треба да буде издржавање које је оставилац чинио како би остварило одлучујући утицај на конструкцију законског наследног реда. Оно што се да запазити јесте да је руски законописац у законском тексту искористио апстрактне појмове, а њихову конкретизацију и тумачење оставио је теоретичарима наследног права и судовима.

Тако је у руској правној књижевности указано да је тумачење радне неспособности садржано у Ставу Пленума Врховног суда Руске Федерације од 29. маја 2012. године (Петров, 2018: 302). Из садржине овог Става произлази да се у категорију радно неспособних сродника оставиоца из

---

5 Чл. 1148, ст. 1 ГКРФ.

6 Чл. 1148, ст. 2 ГКРФ.

7 Чл. 1148, ст. 3 ГКРФ. О коренима овакве правне регулативе, (Гущин, Гуреев, 2017: 31–32) и (Максютина, 2009: 120–122).

8 Решение Канашская районного суда Чувашской Республики, № 2–216/2017.

чл. 1143–1145 ГКРФ, сврставају: 1) малолетна лица, како је то предвиђено чл. 21, ст. 1 ГКРФ; 2) грађани који су навршили године за стицање старосне пензије, како је то предвиђено чл. 7, ст. 1 Федералног закона о радничким пензијама Руске Федерације од 17. децембра 2001. године; 3) грађани код којих је утврђен први, други или трећи степен инвалидитета, независно од чињенице да ли остварују инвалидску пензију или не.⁹

У руској правној литератури говори се о радно неспособним субјектима као о „посебној групи наследника” и указује да време трајања радне неспособности није од значаја на остваривање наследног права од стране издржаваних лица (Золотов, 2018: 22).

Према становишту Врховног суда Руске Федерације, издржавање по свом квантитету треба да буде потпуно, или да има карактеристике систематске помоћи која је за издржавано лице била стални и основни извор егзистенције, независно да ли је издржавано лице примало зараду, пензију, стипендију или друга примања.¹⁰ Осим тога, да ли је издржавање потпуно, те да ли има карактер систематске помоћи, и да ли је основни и постојани извор егзистенције издржаваног, цениће се у зависности од односа издржавања које је оставилац чинио и других извора прихода радно неспособног лица.¹¹

У пракси нижестепених судова Руске Федерације, овакво становиште Врховног суда Руске Федерације је конкретизовано на тај начин што је суд приликом утврђивања испуњености услова предвиђених у чл. 1148 ГКРФ кренуо од садржине извештаја Пензионог фонда и извршио упоређивање износа пензије оставиоца са висином прихода издржаване жене која је са њим живела у ванбрачној заједници. Последица таквог упоређивања огледа се у закључку суда да су приходи оставиоца били далеко већи од прихода жене која претендује на његову заоставштину, а будући да је она испунила и остале услове предвиђене чл. 1148, ст. 2 ГКРФ, суд је утврдио да њој припада 1/2 заоставштине, коју је чинио стан.¹²

Терет доказивања испуњености услова из чл. 1148 ГКРФ за стицање законом прописаног дела заоставштине стоји на субјектима који претендују на део наследства. Уколико субјекти из чл. 1148 ГКРФ не пруже суду доказ да су сви услови испуњени, суд ће одбити њихов захтев за утврђивањем

9 Постановление Пленума Верховного суда Российской Федерации № 9 от 29. мая 2012.

10 *Ibidem*.

11 Определение Судебной коллегии по гражданским делам Верховного суда Российской Федерации от 12. 07. 2016 N 49-КГ16-10.

12 Решение Черногорского городского суда Республики Хаклики Хакасия, № 2-436/2015.

удела у заоставштини оставиоца.¹³ У руској правној литератури појашњено је да се: „Чињеница радне неспособности може доказивати: пасошем, изводом из матичне књиге рођених, решењем о признавању права на пензију, закључком медицинске експертизе којом је утврђена група инвалидитета издржаваног лица (Корнеева, 2005: 138).

Такође, у руској правној књижевности појашњено је да издржавање које је оставилац чинио за живота може бити резултат како његове добре воље, тако и резултат одлуке надлежног органа којом је оставилац обавезан да плаћа издржавање. Основ пресуде на темељу које је оставилац дужан да уплаћује износе на име алиментације јесте Породични законик Руске Федерације (Петров, 2018: 303). Идентичног је становишта и Уставни суд Руске Федерације.¹⁴

Руска судска пракса је становишта да, када је у питању издржавање које је чинио оставилац, по свом карактеру треба да буде продукт самосталне и свесне изјаве воље, а не последица нужде, ради које је успостављен такав однос у коме обе стране имају какву корист.¹⁵ Такође је битно указати да су теоретичари руског наследног права и судска пракса јединственог становишта да субјекти који су од оставиоца примали новчану ренту по основу уговора о новчаној ренти не спадају у категорију субјеката која је нормирана чл. 1148 ГКРФ, а која може претендовати на део заоставштине и исту стећи (Петров, 2018: 303).

2.2. Доказивање постојања заједнице живота издржаваног лица и оставиоца

Како је већ речено, словом Законика предвиђено је да субјекти из чл. 1148 ГКРФ, ст. 2, могу стећи законом прописани део заоставштине уколико поред напред наведених услова у погледу радне неспособности и издржавања испуњавају и трећи услов, који се огледа у чињеници заједничког живота са оставиоцем.

У руској правној књижевности изнето је становиште да је, ипак, могуће да су лице из чл. 1148, ст. 2 ГКРФ и оставилац живели одвојено, и да оправдање за то може бити непостојање стамбених и материјалних услова оставиоца да издржаваном лицу омогући заједнички живот на адреси свог

---

13 Решение Симоновского районного суда, № 2-2922/16.

14 Определение Конституционного суда Российской Федерации, № 555-О, от 20. марта 2014. года.

15 Апелляционное определение СК по гражданским делам Санкт-Петербургского городского суда от 23 июня 2015 г. по делу N 33-9576/2015.

пребивалишта (Владимировна, 2016: 171). Осим наведеног, има и мишљења да чињеница заједничког живота није условљена било каквом формалном регистрацијом пребивалишта или боравишта, али и становишта према коме је неопходно да се чињеница заједничког живота са оставиоцем доказује документом о регистрацији пребивалишта на период од годину дана (Цокур, 2011: 45).

Коначну реч у погледу овог питања дала је руска судска пракса, према којој ће субјекти из чл. 1148, ст. 2 ГКРФ остварити своје право наслеђивања уколико су фактички живели са оставиоцем, при чему чињеница заједничког живота може бити доказана изјавама сведока.¹⁶

Будући да су предмет наше анализе одредбе чл. 1148 ГКРФ, ваљало би се осврнути и на запажање да је одредба чл. 1148, ст. 1 ГКРФ изазвала питање у пракси како поступити када се, примера ради, у улози из чл. 1148, ст. 1 ГКРФ нађу унуцу и праунуци оставиоца?

Према разјашњењу Врховног суда Руске Федерације, ова лица, под условом да су била издржавана од стране оставиоца, поред својих живих родитеља, наслеђиваће у првом наследном реду, независно од тога да ли су живела заједно са оставиоцем или нису (Петров, 2018: 301). Према нашем мишљењу, овакво стање ствари говори у прилог одступања од правила репрезентације, све у циљу обезбеђивања егзистенцијалне сигурности радно неспособних десцендената оставиоца које је издржавао.

На основу начињене анализе одредаба чл. 1148 ГКРФ, ваља указати да је наведеним одредбама руски законописац прокламовао континуитет породичноправне заштите широког круга субјеката. Такође, чињеницама радне неспособности и издржавања доделио је утицај на конструкцију законског наследног реда подједнак утицају које остварују чињенице крвног и адоптивног сродства, те чињеница брачне заједнице са оставиоцем. Будући да су у питању диспозитивне правне норме, њима се не обезбеђује континуитет у породичноправној заштити радно неспособних субјеката из чл. 1143–1145 ГКРФ и издржаваних лица. Међутим, чињеница је да исте представљају један неодвојиви фрагмент на путу обезбеђивања континуитета породичноправне заштите, о чему ћемо говорити у редовима који следе.

---

16 Решение Пресненского районного суда г. Москвы, № 2-6565/16.

2.3. Право радно неспособних потенцијалних законских наследника и других издржаваних лица на нужни део

Према слову Законика, право на нужни део (*обязательная доля*), припада малолетној или радно неспособној деци оставиоца, радно неспособној супрузи и родитељима, а такође и радно неспособним лицима које је оставилац за живота издржавао, а који се позивају на наслеђе, сходно ставу првом и ставу другом чл. 1148 ГКРФ. Величина нужног дела одређује се у уделу од $\frac{1}{2}$ од њима припадајућег законског наследног дела. Нужни наследници стичу нужни део из расположивог дела заоставштине. Уколико је тај део недовољан за њихово намирење, одговарају завештајни наследници.¹⁷

Нормирајући да нужним наследницима, на име нужног дела, припада удео у заоставштини оставиоца (стварно право), руски законописац је остао веран римској правној традицији. Логика оваквог избора, како је примећено у теорији, огледа се у чињеници што део у природи даје веће гаранције социјално угроженом наследнику. Ово будући да је у условима неразвијених кредитних односа компликовано захтевати обезбеђивање потраживања изостављеног наследника (Петров, 2018: 301).

У руској правној књижевности, такође, указано је: „Да у основи права на нужни део у руском праву, стоји идеја издржавања радно неспособних лица” (Петров, 2018: 308), те да је право на нужни део из чл. 1149 ГКРФ конституисано „ради обезбеђивања гаранције права незаштићених грађана” (Золотов, 2018: 49).

Сличног је становишта и Уставни суд Руске Федерације, према коме су норме из чл. 1149, ст. 1 ГКРФ, којима је нормирано право на нужни део, сачињене ради материјалног обезбеђења оне категорије лица којима је нужна посебна заштита, имајући у виду њихов узраст и здравствено стање.¹⁸

Анализирајући први део одредбе чл. 1149 ГКРФ, запажамо да је руски законописац право на нужни део стипулисао најпре у корист своје малолетне деце или радно неспособне деце, а потом и у корист радно неспособног супружника оставиоца и родитеља оставиоца. Чинећи осврт на одредбе Породичног кодекса Руске Федерације¹⁹, и то на: чл.

---

17 Чл. 1149 ГКРФ.

18 Определение Конституционного суда Российской Федерации, № 1024-О, от 26 мая 2016. года.

19 Семейный кодекс Российской Федерации от 29. 12. 1995 № 223-ФЗ (ред. от 29. 05. 2019). У продужетку рада за Породични кодекс Руске Федерације, употребљаваћемо

80, ст. 1, чл. 85, ст. 1,²⁰ чл. 87, ст. 1,²¹ чл. 89, ст. 2, тач. 1,²² и упоређујући садржину ових одредаба са одредбом чл. 1149 ГКРФ, произлази да је руски законодавац установом нужног наслеђивања обезбедио континуитет у породичноправној заштити најпре малолетне деце, пунолетне радно неспособне деце, радно неспособног супружника и родитеља оставиоца.

Такође, запажамо да је на такав начин нормирани континуитет породично-правне заштите по свом домену ужи у односу на породичноправну заштиту (материјално обезбеђење и подршку) која је регулисана одредбама ПКРФ. Утемељење оваквом нашем запажању представља чињеница радне неспособности којој је руски законописац дао одлучујући утицај у конструкцији нужног наследног реда. Последица такве регулативе огледа се у чињеници да супружник који је радно способан неће имати права на нужни део заоставштине, упркос томе што је одредбама ПКРФ предвиђено да су супружници у обавези да пружају материјалну подршку један другоме.²³ Схватања смо да је таква регулатива у свему у складу са идејом материјалног обезбеђења незаштићених субјеката, заступаној у руској правној књижевности и судској пракси, а на коју смо указали у нашим пређашњим редовима.

Руски законописац је другим делом одредбе чл. 1149 ГКРФ стипулисао да нужни део, у размери од 1/2 од законског наследног дела, припада и радно неспособним субјектима из чл. 1148 ст. 1 и ст. 2 ГКРФ које је оставилац издржавао не мање од годину дана до своје смрти. Анализирајући садржину чл. 1148 и 1149 ГКРФ, као и садржину одредаба чл. 1143–1145 ГКРФ, закључујемо да је руски законописац, практично, предвидео могућност да један неограничен круг субјеката може захтевати нужни део и то: радно неспособни и издржавани субјекти који чине други наследни ред (браћа и сестре оставиоца, деде и бабе оставиоца, деца пунородне браће и сестара која наслеђују по праву репрезентације); субјекти који чине трећи наследни ред (пунородне и непунородне сестре и браћа родитеља оставиоца, примера ради: ујаци, стричеви, тетке); наследници који чине

скраћеницу ПКРФ.

20 Чл. 85, ст. 1 ПКРФ, предвиђа: „Родитељи су дужни да издржавају своју пунолетну радно неспособну децу, којој је помоћ нужна”.

21 Чл. 87, ст. 1 ПКРФ, предвиђа: „Радно способна пунолетна деца дужна су да издржавају своје радно неспособне родитеље, којима је помоћ нужна и да се старају о њима”.

22 Чл. 89 ПКРФ, ст. 1 предвиђа: „Супружници су дужни да материјално подржавају један другог”. Чл. 89, ст. 2, тач. 1, предвиђа: „Уколико таква подршка изостане супружник коме је издржавање нужно има права да захтева издржавање у судском поступку, уколико је радно неспособан”.

23 Видети: *Ibidem*.

четврти наследни ред (прадеде и прабабе оставиоца); пети наследни ред (деца синоваца/ице, братанаца/нице, сестрића/чине, пународни унуци и унуке, те браћа и сестре оставиочевих баба и деда), шести наследни ред (унуци синоваца/ице, братанаца/нице, сестрића/чине) деца оставиочеве браће и сестара по стричевима, ујацима теткама, те деца рођене браће и сестара оставиочевих баба и деда. Право на нужни део, имају и пасторка и пасторак оставиоца, те очух и маћеха оставиоца, под условима предвиђеним чл. 1149 ГКРФ.

Чинећи компарацију напред описаног круга субјеката, у чију корист је руски законодаписац стипулисао право нужног наслеђивања, са одредбама ПКРФ, и то: чл. 93,²⁴ чл. 94,²⁵ чл. 95,²⁶ чл. 97,²⁷ произлази да је одредбама чл. 1149 ГКРФ обезбеђен континуитет у породичноправној заштити оне категорије субјеката које је оставилац за свог живота био дужан да издржава и то: радно неспособне браће и сестара, радно неспособних унука и унуке, радно неспособних баба и деда, те радно неспособних пасторака, очуха и маћехе.

Међутим, начињена анализа не упућује само на то да је руски законодаписац наследноправним одредбама које регулишу нужно наслеђивање успешно обезбедио континуитет у породичноправној заштити, већ и да је тим одредбама проширио домен породичноправне заштите, и ефикасно обезбедио да и радно неспособна и издржавана лица из чл. 1148 ГКРФ, примера ради из трећег, четвртог, петог, шестог наследног реда, за које према одредбама ПКРФ оставилац за живота није имао дужност издржавања, могу стећи нужни део заоставштине.

---

24 Чл. 93 ПКРФ, предвиђа: „Малолетна браћа и сестре која се налазе у нужди, под условом да не могу да добију издржавање од својих родитеља, имају право у судском поступку да захтевају алиментацију од своје радно способне и пунолетне браће и сестара који имају средстава за издржавање. Исто право имају и пунолетна радно неспособна браћа и сестре која не могу добити издржавање од своје радно способне пунолетне деце, супружника (бившег супружника) или од родитеља”.

25 Чл. 94 ПКРФ предвиђа: „Малолетни унуци који се налазе у стању нужде, уколико не могу добити издржавање од својих родитеља, имају право да у судском поступку захтевају алиментацију од својих деда и баба, под условом да они имају средства за издржавање”.

26 Чл. 95 ПКРФ предвиђа: „Радно неспособне деде и бабе оставиоца који се налазе у стању нужде, у случају да не могу да добију издржавање од своје пунолетне радно способне деце или супружника (бившег супружника), имају право да захтевају издржавање у судском поступку од својих радно способних унука који имају средстава за издржавање”.

27 Чл. 97 ПКРФ.

Такође, респект заслужује опредељење руског законописца да установом нужног наслеђивања обезбеди материјалну сигурност свих радно неспособних субјеката које је оставилац по основу добре воље издржавао не мање од годину дана од своје смрти, и који су заједно живели са оставиоцем. Последица такве регулативе огледа се у практичној могућности да се у улози нужног наследника у руском праву могу појавити и друга лица која је оставилац био дужан да издржава према одредбама ПКРФ и то: ванбрачни партнер оставиоца,²⁸ бивши супружник оставиоца,²⁹ жена која очекује рођење детета, или се стара о детету инвалиду,³⁰ васпитачи,³¹ али и сва друга лица под условом да испуњавају услове нормиране чл. 1148, ст. 2 ГКРФ.

Иако је у руској правној књижевности опредељење руског законописца да у круг нужних наследника сврста сва радно неспособна лица која је оставилац издржавао на добровољној бази не мање од годину дана до своје смрти, квалификовано као „неоправдано нарушавање принципа слободне воље” (Кропчева, 2010: 332), за предмет нашег истраживања од изузетног је значаја запажање да „таква регулатива одговара трећем делу, чл. 55 Устава Руске Федерације, којим је нормирано следеће: права и слободе човека и грађанина могу бити ограничене федералним законом у тој мери у којој је неопходно то учинити ради заштите уставног устројства, равноправности, здравља, права и интереса других лица, сигурности и безбедности државе” (Золотов, 2018: 49).

3. Закључак

Чињенице радна неспособност и издржавање, којима је руски законописац дао одлучујући утицај на конструкцију законског, а самим тим и нужног наследног реда, говоре у прилог томе да је установа наслеђивања комплексна, те да њу прожимају два супротстављена принципа: аутономија воље, с једне стране, и обезбеђивање егзистенцијалног минимума с друге стране. Чини се да на примеру наследноправне регулативе савременог руског права социјална и морална димензија наследног права долазе до свог пуног изражаја. Овакав закључак произлази отуда што наследноправне

---

28 Када су у питању наследна права ванбрачних партнера, у руској правној књижевности наилазимо на отворено залагање да се одредбама СКРФ регулишу имовински односи између ванбрачних партнера, а да се одредбама ГКРФ регулишу њихови наследноправни односи (Шакирова, 2016: 139).

29 Чл. 90 ПКРФ.

30 Чл. 89, ст. 2, тач. 1 и тач. 2 ПКРФ.

31 Чл. 96 ПКРФ.

регуле о којима је овде било речи успешно стоје у функцији егзистенцијалног збрињавања радно неспособних и издржаваних лица након смрти њиховог издржаваоца. Ради тога, наследноправној регулативи Руске Федерације треба указати респект.

За разлику од руског законописца, српски законодавац не придаје никакав значај чињеници издржавања. Схватања смо да је на тај начин урешена социјална и морална димензија наследног права. Сходно томе, сматрамо да би српски законописац у будућности требало да узме у разматрање могућност да се и лицима која у конкретном случају нису позвана на наслеђе, а била су издржавана од стране оставиоца и трајно су неспособна за привређивање, признају одређена права из заоставштине оставиоца.

То може бити учињено прописивањем да ће лица која су трајно неспособна за привређивање, а која је оставилац издржавао не мање од годину дана до своје смрти, равноправно наслеђивати са наследницима оног наследног реда који су позвани на наслеђе, а по угледу на руску наследноправну регулативу. Друга могућност је да се у корист ове категорије субјектата стипулишу посебна права из заоставштине оставиоца, примара ради, право на издржавање или становање. На тај начин би био обезбеђен континуитет у породичноправној заштити, примера ради, мајке будућег наследника, разведеног брачног друга оставиоца или било ког другог лица које је оставилац издржавао по основу добре воље.

Литература/References

Владимировна, С. В. (2016). Некоторые аспекты наследования по законодательству Российской Федерации. *Гуманитарные, социально-экономические и общественные науки*, № 12, стр. 170–173.

Гущин, В. В, Гуреев, А. (2017). *Наследственное право России*, Юрайт, Москва.

Золотов, А. В. (2018). Наследники, имеющие право на обязательную долю, в Российской Федерации, *Наука и образование сегодня*, № 11, стр. 49–52.

Золотов, А. В. (2018). Лица, призываемые к наследству по закону Российской Федерации, *Наука, образование и культура, Научный журнал на тему: Общественные науки в целом, Философия, История. Исторические науки, Социология, Экономика и экономические науки*, № 32, стр. 21–24.

Корнеева, Л. И. (2005). *Наследственное право Российской Федерации*, Юристъ, Москва.

Кропчева, Г. Ю. (2010). Неопходимые наследники, *Вестник Томского государственного университета*, № 332, стр. 107–110.

Максютина, В. К. (2009). Наследование по закону в соответствии с Гражданским кодексом РСФСР 1922 г, *Вестник Московского университета МВД России*, № 5, стр. 120–122.

Петров, Ю. Е. (2018). *Наследственное право: постатейный комментарий к статьям 1110–1185, 1224 Гражданского кодекса Российской Федерации*, Логос, Москва.

Цокур, Ф. Е. (2011). Современные проблемы взаимодействия социального и индивидуального начал правового регулирования наследования по закону Российской Федерации, *Пробелы в российском законодательстве. Юридический журнал*, № 4, стр. 45–48.

Шакирова, А. Э. (2016). Проблемные вопросы наследования в российском законодательстве, *Таврический научный обозреватель*, № 11, стр. 136–139.

Одабрани правни прописи

1. Гражданский Кодекс Российской Федерации от 30. 11. 1994 N 51-ФЗ (ред. от 03. 08. 2018, с изм. от 03. 07. 2019) (с изм. и доп., вступ. в силу с 01. 06. 2019), на интернет адреси: <https://vladrieltor.ru/gragdkodeks>. Приступ остварен дана: 6. августа 2019. године).

2. Семейный кодекс Российской Федерации от 29. 12. 1995 № 223-ФЗ (ред. от 29. 05. 2019, на интернет адреси: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_8982/ec0313c595765ab69da5881447bc64cc34c34c20/). Приступ остварен, дана: 9. августа 2019. године.

Одабране судске одлуке

Апелляционное определение СК по гражданским делам Санкт-Петербургского городского суда от 23 июня 2015 г. по делу N 33-9576/2015. Одлука је доступна на интернет адреси: <http://www.garant.ru/products/ipo/prime/doc/135056044/>. Приступ остварен дана: 8. августа 2019. године.

Определение Конституционного суда Российской Федерации, № 555-О, от 20. марта 2014. года. Одлука је доступна на интернет адреси: <http://www.garant.ru/products/ipo/prime/doc/70531558/>. Приступ остварен дана: 8. августа 2019. године.

Определение Конституционного суда Российской Федерации, № 1024-О, от 26. мая 2016. года. Одлука је доступна на интернет адреси: <https://legalacts.ru/sud/opredelenie-konstitutsionnogo-suda-rf-ot-26052016-n-1024-o/>. Приступ остварен дана: 8. августа 2019. године.

Определение Судебной коллегии по гражданским делам Верховного Суда Российской Федерации от 12. 07. 2016 N 49-КГ16-10. Одлука је доступна на интернет адреси: <https://legalacts.ru/sud/opredelenie-verkhovnogo-suda-rf-ot-12072016-n-49-kg16-10/>. Приступ остварен дана: 23. јула 2019. године.

Постановление Пленума Верховного Суда Российской Федерации № 9 от 29. мая 2012, О судебной практике по делам о наследовании. Текст одлуке пленума Врховног суда Руске Федерације, бр. 9 од 29. маја 2012. године, О судској пракси у делима поводом наслеђивања, у електронском формату, доступан је на интернет адреси: <https://rg.ru/2012/06/06/nasledovanie-dok.html>. Приступ остварен дана: 23. јула 2019. године.

Решение Канашская районного суда Чувашской Республики, № 2-216/2017. Решење је доступно на интернет адреси: <https://sudact.ru/regular/doc/xOiL390n1eNs>. Приступ остварен дана: 23. јула 2019. године.

Решение Пресненского районного суда г. Москвы, № 2-6565/16. Решење је доступно на интернет адреси: <https://mos-gorsud.ru/.../e80d8bbc-32ae-4035-93a4-cce23150>. Приступ остварен дана: 6. августа 2019. године.

Решение Симоновского районного суда, № 2-2922/16. Решење је доступно на интернет адреси: <https://mos-gorsud.ru/.../ace8e318-b487-4910-a2b9-a405afd8>. Приступ остварен дана: 25. јула 2019. године.

Решение Черногорского городского суда Республики Хакасия, № 2-436/2015. Решење је доступно на интернет адреси: docs.pravo.ru/document/view68978248/80353135/. Приступ остварен дана: 25. јула 2019. године.

Ivana Đokić,

PhD student,

Faculty of Law, University of Niš

**ENSURING THE CONTINUITY OF FAMILY LAW PROTECTION AFTER
THE OPENING OF SUCCESSION ESTATE IN RUSSIAN LAW**

Summary

In modern Russian succession law, factual grounds (incapacity for work, maintenance and community of life with the testator, etc.) have a decisive influence on the construction of the legal and necessary hereditary order. Thus, the Russian legislator protected incapable persons who were, after the death of the provider, supported by the testator during his lifetime. By enacting such inheritance regulations, the legislator has remained faithful to the Russian legal tradition and the idea of subsistence (which is the basis of legal inheritance in Russian law), and successfully ensured the continuity of family law protection for incapacitated individuals.

This paper focuses on the inheritance mechanism aimed at ensuring the continuity of family law protection to persons who are incapable to work, and who were supported by the testator during his/her lifetime. In light of current inheritance legislation of the Russian Federation and the views presented in the Russian legal literature and jurisprudence, the author points out that the continuity of family law protection of incapacitated persons who were supported by the testator may be effectively ensured through the institute of universal succession.

Keywords: *inheritance, incapacity to work, subsistence, community of life.*